

Jumalateenistus R, 10.04.20, Suur Reede

Lektsioonid: Lk 23:1–12; Jh 19:1–11; Jh 19:12–17; Lk 23:26–32; Lk 23:33–43; Jh 19:28–30; Mt 27:51–52, 54; Lk 23:48–56

Jutlus: Js 53:4j

Laulud: 477; 81 (1); 70 (1); 94 (1–2); 92 (1–3); 90 (1); 96 (1); 378 (1–2); 94 (6); 96 (5); 100 (1–3)

Ent tõeliselt võttis ta enese peale meie haigused ja kandis meie valusid. Meie aga pidasime teda vigaseks, Jumalast nuhelduks ja vaevatuks. Ent teda haavati meie üleastumiste pärast, löödi meie süütegude tõttu. Karistus oli tema peal, et meil oleks rahu, ja tema vermete läbi on meile tervis tulnud.

Viimastel aastatel enne tänavuaastast globaalset kriisi hakati ajakirjanduse vahendusel kõnelema tõejärgsest ajastust. Küllap on selle mõiste kasutusele võtmise taga olnud mingi kollektiivne tunnetus, mida siis filosoofilisema mõttelaadiga ja kirjasõnas kogenumad inimesed on püüdnud formuleerida.

Tõejärgsust võib mõista mitmeti, kuid minu jaoks tähendab see peamiselt seda, et tõesid on palju. Igaühel on oma tõde. Ja kui keegi serveerib midagi tõe pähe, siis ühest küljest ei saa temaga mittenõustuja teda hukka mõista, kuna tõde on taandatud tolle tõeserveerija isiklikuks arvamuseks. Teisest küljest ei saa see mittenõustuja ka tõeserveerijat kuidagi veenda, et objektiivsed näitajad kõnelevad midagi muud.

Nii näiteks levisid libauudised ja teooriad *à la* maakera on lapik, sest igaühel oli õigus rääkida tõe pähe kõike, mis meelde tuli. Ja keegi ei saanud ütelda, et kuulge, tulge ometi mõistusele, tegelikult on ju asi täpselt vastupidi!

Praegu on globaalne viirusekriis kestnud veidi üle nelja kuu ja tundub, et see tähendab tõejärgse ajastu lõppu. Või vähemalt saab subjektiivse tõe võidukäik tugeva hoobi. Paljud inimesed üle kogu maailma haigestuvad ning surevad ühte ja samasse haigusse. Keegi ei saa seda eitada. Ja keegi ei saa seda ka takistada, vähemalt mitte soovitud tasemel. Võib öelda, et maailm, kes arvas endal olevat tõemonopoli, on sattunud ise mingi teise tõe meelevalda, mida ta ei suuda kontrollida.

Täna on Suur Reede. Ja Suure Reede olemus tuleb kirjeldatud tõejärgse ajastu järgses olukorras eriti selgelt esile. Ühest küljest on ka täna riigipüha ja inimesed, kes on küll eriolukorra tingimustes piiratud võimalustega, püüavad pühi ikkagi tähistada: värvida mune, süüa ja juua, olla, niipalju kui võimalik, üksteise seltsis või käia vabas õhus kevadet nautimas.

Teisest küljest on midagi pöördumatult „valesti“. Inimesed kardavad nakatuda, haigestuda ja surra, kardavad kindlasti ka nakkust teistele edasi anda ja teiste hirmu nende endi ees. Kes võiks nüüd inimesi sellest painest vabastada?

Palun väga! Prohvet Jesaja kirjutab meile selge vastuse. Issanda sulane, keda kristlased samastavad Jeesus Kristusega, on tõeliselt võtnud enese peale meie haigused ja kandnud meie valusid. Siin tuleb rõhutada sõna „tõeliselt“, heebrea keeles *'āḵēn*, mida võib tõlkida ka „tegelikult“.

Jh 18:38 järgi küsib Pilaatus Jeesuselt enne tema ristilöömiseks loa andmist: „Mis on tõde?“ Jeesus ei vasta, kuid me teame, et teisel, Jh 14:6 ütleb Jeesus jünger Toomale: „Mina olen tee ja tõde ja elu.“

Niisiis on Jeesus tõde. Ja kui Jumala sõna ütleb tema kohta, et tõeliselt võttis ta enese peale meie haigused ja kandis meie valusid, siis nii see ka on. Kui me usume Jumalasse ja usume Jeesusesse, siis ei pea me selles kahtlema.

Jeesus on oma ristipuule kaasa võtnud kõik meie probleemid, kaasa arvatud ka meie haigused ja meie valud. Kaasa arvatud ka selle koroonaviiruse, mis meid täna niivõrd kohutab. Mitte ükski haigus ega valu ei saa meile kahju teha, kui usume, et Jeesus Kristus on Jumala Poeg.

Jah, me võime küll haigestuda ja isegi surra, kui see on Jumala tahtmine (ka Jeesus ju suri, ehkki ta palus Jumalat, et kui see on võimalik, siis mingu see karikas temast mööda), kuid koos Jeesusega ei kaota me iialgi oma elu. Sest see elu on tugevam kui surm, mida me patuste surelikena tegelikult kardame.

Niisiis on Jeesus Kristus ise tõde. Ja Jumala sõna, mis Temast tunnistab, on samuti tõde. Tõde on ka see, mida Jumala sõna ütleb meie patu kohta.

Prohvet Jesaja ütleb meie kirjakohas: „Ent teda haavati meie üleastumiste pärast, löödi meie süütegude tõttu.“ Jeesus polnud süüdi, selles, et teda kurjategija kombel risti löödi. Süüdi olid hoopis inimesed. Ja mitte ainult need inimesed, kes noil tumedatel tundidel selle poolt hääletasid ja selle koleda teo täide viisid, vaid kõik inimesed. Nii need, kes olid elanud enne seda, kui ka need, kes elasid pärast seda. Ka meie teiega.

Kindlasti küsib nüüd mõni, kes seda väidet kuuleb või loeb: kuidas võin mina olla süüdi ühe 2000 aastat tagasi surnud inimese surmas? Aga just nimelt sellepärast, et tegu polnud ainult inimesega, vaid ühtaegu ka Jumalaga!

Jumala jaoks pole aega, aeg on (koos ruumiga) meie, inimeste viis maailma tunnetada. Jumal on kogu aeg üks ja seesama ajaülene Vaim, kes meid jälgib ja meie käekäigust hoolib.

Miks ta meist hoolib? Aga seetõttu, et me oleme talle mingil meile arusaamatul põhjusel kallid. Ja ta ei taha, et me hukkuksime. (Ma ei mõtle hukkumise all ajalikku surma, vaid meie eksistentsi puudumist koos Jumalaga, meie olematuks muutumist.)

Me kõik, kogu inimkond oleme üks suur pere ja sõltume üksteisest. Eriti hästi on seda näha just praegu selle globaalse kriisi valguses: me kõik kannatame ja rõõmustame ühtmoodi. Kuid nüüdse, ärrganud ühtsusetunde valguses on ehk paremini tunnetatav ka see, et me oleme samamoodi ühenduses oma eelkäijatega ning nendega, kes meist põlvnevad ja elavad tulevikus. Jumala palge ees on kõik inimesed korraka üks sugu, kellel on ühine vastutus ja ühine süü oma vastuhaku tõttu Jumalale, inimkonna Loojale.

Ja iga tegu, mida ükskõik milline inimkonna liige ükskõik millisel ajastul teeb Jumala tahte vastu, on karistatav. Igaühe eksimused, mida meie elus on nii palju, väärivad tegelikult õiglast karistust Jumalalt, sest Tema ees on kõik võrdsed – alates esimesest inimesest Aadamast kuni vastsündinuni, kes sünnib just praegusel sekundil või tuhande aasta pärast (kui inimkond niikaua siin maa peal kestab).

Ja siiski on meil võimalus karistusest pääseda ja elada igavesti. Sest, nagu ütleb prohvet Jesaja: „Karistus oli tema peal, et meil oleks rahu, ja tema vermete läbi on meile tervis tulnud.“ Karistus oli Jeesus Kristuse, Jumala Poja peal. Tema suri meie eest, kõigi meie suurte ja väikeste eksimuste eest, millest meie elud on täis pikitud.

Ja selle asemel, et me hajuksime tolmana kosmilisse unustusse, on igaüks meist saanud võimaluse elada koos Jumalaga läbi usu sellesse samasse Jeesusesse Kristusesse, kes täna sureb ja pannakse hauda. Kuid kes äratatakse jälle üles ja on meie juures maailma ajastu otsani.

Jäägem kindlaks, kallid sõbrad!

Aamen.